

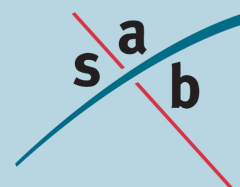
quick scan flora en fauna

De Mors, Ootmarsum

Gemeente Dinkelland

Datum: 13 december 2011

Projectnummer: 110164

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Gebiedsbeschrijving en beoogde ingrepen	3
2	Quick scan flora en fauna	5
2.1	Onderzoeksmethodiek	5
2.2	Beschermde gebieden	5
2.3	Beschermde soorten	6
2.4	Conclusie	9
3	Voortoets/ Oriënterende habitattoets	12
3.1	Onderzoeksmethode	12
3.2	Natura 2000-gebieden	12
3.3	Effectenbeoordeling	16
4	Conclusie	22
4.1	Effecten	22
4.2	Vervolgstappen	22

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In Ootmarsum (gemeente Dinkelland, provincie Overijssel) is de aanleg van het noordwestelijk deel van industrieterrein De Mors beoogd. Eén van de haalbaarheidsstudies die hiervoor dient te worden uitgevoerd is toetsing aan de natuurregelgeving. Voorliggende quick scan flora en fauna is opgesteld door SAB en geeft een eerste inzicht in de doorwerking van de natuurwetgeving op deze plek.

Afbeelding 1: Globale ligging plangebied (luchtfoto: Google Earth, bewerking SAB)

Voordat ruimtelijke ingrepen mogen plaatsvinden moet eerst een onderzoek plaatsvinden in het kader van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 en eventuele andere natuurregelgeving. Voorliggend onderzoek is een quick scan waarin op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch) en beschikbare soortgegevens uitspraken zijn gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Het plangebied is beoordeeld op geschiktheid voor beschermde planten en diersoorten en de verwachte effecten op deze soorten en beschermde natuurgebieden. Dit heeft geresulteerd in conclusies en aanbevelingen. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

1.2 Gebiedsbeschrijving en beoogde ingrepen

Ootmarsum ligt ten westen van Denekamp, ten noorden van Oldenzaal en ten oosten van Tubbergen. Het plangebied ligt ten noordoosten van de kern van Ootmarsum. De directe omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door agrarisch gebied in het westen, noorden en oosten en stedelijke bebouwing in het zuiden. Het plangebied wordt begrenst door een bomenrij in het westen, een aantal loodsen en een oude vuilstortplaats in het zuiden en agrarische gronden in het oosten en het zuiden.

In de huidige situatie heeft het plangebied een agrarische functie. Een groot deel van het plangebied doet dienst als agrarische gronden welke door een aantal bomenrijen van elkaar gescheiden zijn. Daarnaast was er binnen het plangebied een oude aanwezig die inmiddels gesloopt wordt. Bij de toekomstige plannen is de realisatie van fase 4 van industrieterrein De Mors en de verlegging van de beek beoogd. In de huidige

situatie betreft het een via een buis afgewaterde beek. Met de beoogde plannen krijgt de te verleggen beek een meanderende loop.

2 Quick scan flora en fauna

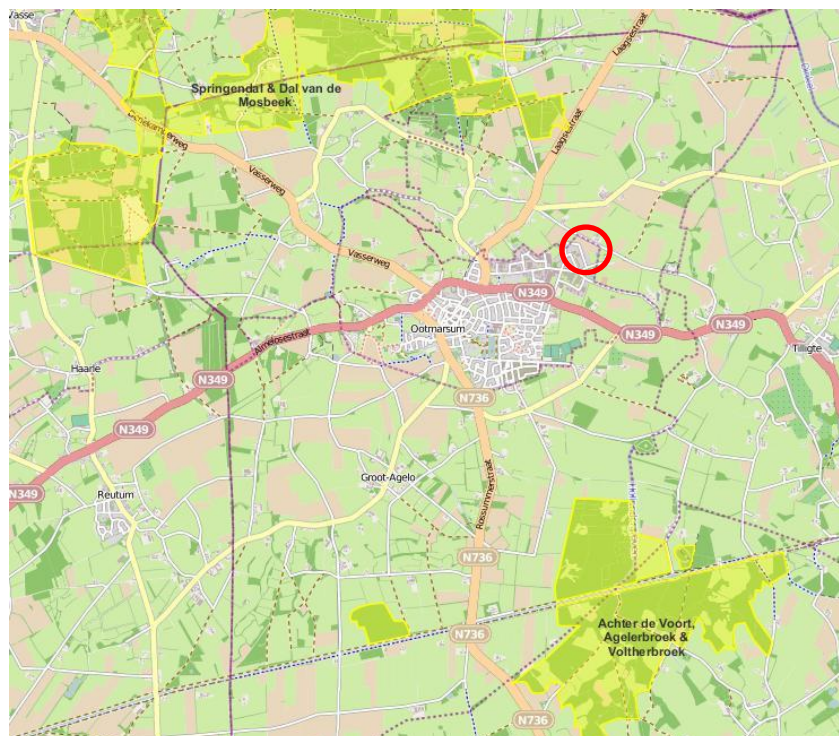
2.1 Onderzoeksmethodiek

De quick scan flora en fauna is gebaseerd op een biotoopinschatting door een ecooloog van SAB. Deze biotoopinschatting is gemaakt op basis van bestaand kaartmateriaal en foto's, er is geen veldbezoek op locatie uitgevoerd. Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruik gemaakt van atlasgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992), Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens *et al.*, 1997) en diverse websites die de meest recente informatie verschaffen omtrent de verspreiding van soorten. Deze bronnen vermelden soortgegevens op uurhokniveau (5 bij 5 kilometer), dit betekent dat het globale gegevens betreft. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

2.2 Beschermd gebieden

2.2.1 Natuurbeschermingswet 1998

Het plangebied ligt nabij een aantal gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet. Het dichtstbijzijnde gebied beschermd in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 betreft het Natura 2000-gebied en beschermd natuurmonument "Springendal & Dal van de Mosbeek". Dit beschermd gebied ligt op ongeveer 1.100 meter afstand. Gezien de ligging vlakbij het beschermd gebied zijn negatieve effecten niet op voorhand uit te sluiten. Om die reden is een voortoets uitgevoerd. Deze is te vinden in Hoofdstuk 5. De ligging van het plangebied ten opzicht van de Natura 2000-gebieden is weergegeven in afbeelding 2.

Afbeelding 2: Ligging van het plangebied(rood omlijnd) ten opzichte van de Natura 2000-gebieden.

2.2.2 Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied ligt niet binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De dichtstbijzijnde aanwezige EHS structuren zijn een tweetal bosgebieden ten noordwesten van het plangebied. Deze bosgebieden bevinden zich op een afstand van 200 meter en liggen aan weerszijden van de Ottershagenweg. Gezien de ligging van het plangebied buiten de EHS is geen sprake van directe aantasting van de EHS.

Indirecte effecten zijn met de plannen op voorhand niet uit te sluiten. De plannen leiden mogelijk tot een toename in het aantal vervoersbewegingen en daarmee mogelijk tot een toename in geluid. Het bedrijventerrein wordt ontsloten via de Mors, waarna het verkeer zich verspreidt over de rest van de omgeving. Het bedrijventerrein wordt daarmee niet direct ontsloten op de Wiemselweg die ten noorden van het bedrijventerrein en langs de EHS loopt. De wegen waarop een toename in verkeer waarneembaar is, zijn provinciale wegen waarop al veel verkeer rijdt. Een toename in geluidsproductie afkomstig van een toename in verkeer op deze provinciale wegen is waarschijnlijk niet tot nauwelijks meetbaar in de EHS. Het plan leidt daarmee niet tot aantasting of versterking van bestaande natuurwaarden.

2.3 Beschermde soorten

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of versterking (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

2.3.1 Vaatplanten

Binnen het plangebied zijn weinig potentiële natuurlijke groeiplaatsen voor planten aanwezig. Het grootste deel van het plangebied heeft een agrarische functie en wordt als gevolg daarvan intensief onderhouden. De groene delen bestaan uit bomenrijen. Van een stabiel ecosysteem is geen sprake en bijzondere groeiplaatsen zijn niet aanwezig. Strikt beschermde vaatplanten worden binnen het plangebied niet verwacht. Aangeplante of gezaaide exemplaren van beschermde soorten (in bijvoorbeeld tuinen) zijn niet beschermd in de Flora- en faunawet, omdat het geen natuurlijke groeiplaatsen betreft.

2.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Binnen het plangebied zijn een grasveld, enkele rommelhoekjes en ruigten aanwezig en de locatie ligt tegen een bosrand, hierdoor zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van soorten als kleine marterachtigen, (spits)muizen, Egel (*Erinaceus europaeus*), Konijn (*Oryctolagus cuniculus*) en Mol (*Talpa europaea*) niet uit te sluiten. Voor deze soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Volgens de verspreidingsgegevens komen er in het plangebied mogelijk ook strikt beschermde soorten voor als Steenmarter (*Martes foina*), Eekhoorn (*Sciurus vulgaris*), Veldspitsmuis (*Crocidura leucodon*) en Waterspitsmuis (*Neomys fodiens*).

Steenmarter

De strikt beschermde Steenmarter komt volgens verspreidingsgegevens voor in het plangebied en zijn directe omgeving. De Steenmarter is een soort die voorkomt in of nabij grote steden, dorpen en boerenerven en lijkt zich aan de menselijke bebouwing te hebben aangepast. Indien de aanwezige boerderij reeds is gesloopt, is het plangebied ongeschikt om als verblijfplaats voor de Steenmarter te dienen. Indien de boerderij nog niet gesloopt is, dient er een onderzoek op locatie plaats te vinden om de eventuele aanwezigheid van verblijven van de Steenmarter uit te sluiten.

Eekhoorn

Binnen het plangebied komt een aantal bomenrijen voor. Indien deze bomenrijen bestaan uit naaldbomen, eiken en/of beuken (voedselbomen) is het niet uit te sluiten dat de Eekhoorn binnen het plangebied voorkomt. Er dient een onderzoek op locatie plaats te vinden om de aanwezigheid van verblijven van eekhoorns uit te sluiten.

Veldspitsmuis

Veldspitsmuizen leven in vooral in kleinschalig agrarisch cultuurlandschap. De dieren zijn afhankelijk van overgangen in vegetatietypen, houtwallen en braakliggende gras- en kruidenlanden. Gezien het kleinschalige agrarische karakter van het plangebied is het voorkomen van de Veldspitsmuis in het plangebied niet uit te sluiten. Met de plannen zijn negatieve effecten op vaste rust- of verblijfplaatsen van veldspitsmuizen op voorhand niet uit te sluiten. In het veld dient bepaald te worden of er vegetatietypen aanwezig zijn die als verblijfplaats voor de soort kan dienen. Denk daarbij aan kruidenranden, ruigere elementen en houtwallen.

Waterspitsmuis

De Waterspitsmuis verblijft in goed ontwikkelde oevervegetatie bij schoon, stilstaand of langzaam stromend water. Binnen het plangebied lijken watergangen aanwezig te zijn. Het is noodzakelijk op locatie te kijken om de kwaliteit van de oevervegetatie voor waterspitsmuizen vast te stellen. Negatieve effecten van de beoogde ontwikkelingen op vaste rust- of verblijfplaatsen van waterspitsmuizen zijn niet uit te sluiten.

2.3.3 Vleermuizen

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten en boombewonende soorten. Er zijn echter ook soorten die van beide elementen gebruik maken. In het plangebied is buiten de boerderij geen andere bebouwing aanwezig. De boerderij wordt op moment van schrijven gesloopt. De geschiktheid van de boerderij voor vleermuizen kan niet (meer) bepaald worden. Gezien de afwezigheid van overige bebouwing is de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten uit te sluiten in het plangebied.

Met de voorgenomen plannen worden de bestaande bomen niet behouden. Het is niet uit te sluiten dat de bomen holtes bevatten die door vleermuizen worden gebruikt als

vaste rust- en verblijfplaats. Op locatie dient bepaald te worden of deze bomen geschikt zijn als verblijfplaatsen. Langs de randen van het plangebied staan bomenrijen, die gebruikt kunnen worden als vliegroute voor vleermuizen. Met het kappen van deze bomen, verlichting van de bomenrij en direct bouwen naast deze bomenrij zijn negatieve effecten op vliegroutes van vleermuizen niet uit te sluiten. In dit geval is nader onderzoek naar het gebruik van deze bomenrij als vliegroute noodzakelijk.

2.3.4 Vogels

Alle vogelsoorten zijn beschermd tijdens het broedseizoen. Het betreft dan met name de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen van deze soorten. Voor de meeste vogels loopt dit broedseizoen globaal van half maart tot half juli.

Jaarrond beschermde vogelsoorten

In het kader van de Flora- en faunawet zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van enkele vogelsoorten jaarrond beschermd. Dit betekent dat nestlocaties van deze soorten het gehele seizoen beschermd zijn. Hierin worden vier categorieën onderscheiden:

- 1 Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil).
- 2 Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus).
- 3 Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk).
- 4 Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil).

De agrarische gronden in het plangebied zijn geschikt om te dienen als foerageergebied voor jaarrond beschermde vogelsoorten als Kerkuil, Steenuil, Buizerd, enz. Deze soorten zijn volgens verspreidingsgegevens aanwezig in de omgeving van het plangebied. De boerderij is daarbij een mogelijke verblijfplaats voor uilen.

Met de sloop van de boerderij en bebouwen van de gronden is het niet uit te sluiten dat verblijfplaatsen en belangrijk leefgebied van uilen verloren gaat. Op het moment van schrijven wordt de boerderij gesloopt. Alhoewel de boerderij gesloopt wordt kunnen de omliggende gronden nog steeds in gebruik zijn als belangrijk foerageergebied voor uilen. Om dit te bepalen is een nader onderzoek noodzakelijk.

Met de plannen worden ook enkele bomen gekapt. Nestlocaties van roofvogels en steenuilen zijn op voorhand niet uit te sluiten in deze bomen. Wij bevelen een veldbezoek (en mogelijk een vervolgonderzoek) aan om het plangebied te controleren op de eventuele aanwezigheid van nestlocaties van jaarrond beschermde soorten (roofvogels en steenuilen).

2.3.5 Amfibieën

Het is op basis van de luchtfoto's niet duidelijk of er zich waterelementen binnen het plangebied bevinden. Mogelijk zijn er voortplantingslocaties voor amfibieën aanwezig binnen het plangebied. Strikt beschermde soorten als Boomkikker, Kamsalamander en Heikikker komen volgens verspreidingsgegevens in de omgeving van het plangebied voor (www.ravon.nl). Negatieve effecten op strikt beschermde soorten zijn daarvoor niet op voorhand uit te sluiten. Een veldbezoek is noodzakelijk om het plangebied te controleren op zijn mogelijke geschiktheid voor amfibieën.

2.3.6 Reptielen

De meeste reptielensoorten houden zich met name op in geleidelijke overgangssituaties tussen natuurlijke biotopen in bos-, heide- en veengebieden (bijvoorbeeld heide en/of heischrale graslanden in combinatie met bossen en/of kleine landschapselementen). Alleen de Ringslang houdt zich in nattere gebieden met een meer natuurlijke oeverzone. Volgens RAVON is de Ringslang nog niet waargenomen in de omgeving van het plangebied. Wel zijn de Hazelworm, Levendbarende hagedis en Zandhagedis waargenomen in de omgeving van het plangebied. Deze soorten bevinden zich in het Natura 2000-gebied "Springendal & Dal van de Mosbeek". Op basis van de binnen het plangebied aanwezige habitats (verhard erf, agrarische gronden) is het voorkomen van reptielen niet waarschijnlijk. Door de plannen zijn negatieve effecten op strikt beschermde soorten niet te verwachten.

2.3.7 Vissen

Het is op basis van de luchtfoto's niet duidelijk of er zich waterelementen binnen het plangebied bevinden. De aanwezigheid van beschermde vissoorten kan daarom niet worden uitgesloten. Indien watervoerende elementen in het plangebied aanwezig zijn en deze worden gedempt, verlegd of er wordt in de oevers gegraven dient nader onderzoek uitgevoerd te worden. Dit nader onderzoek dient te bepalen of strikt beschermde vissen in deze watervoerende elementen voorkomen.

2.3.8 Insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen. Het plangebied ligt niet in een dergelijk biotoop. Overige strikt beschermde soorten als mollusken en weekdieren zijn ook niet te verwachten gezien de habitats.

2.4 Conclusie

Het plangebied betreft een gebied in Ootmarsum (gemeente Dinkelland, provincie Overijssel). Op deze locatie is de realisatie van fase 4 van industrieterrein De Mors beoogd. Voor deze ingreep wordt uitgevoerd, dienen de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties in het kader van de geldende natuurwet- en regelgeving in beeld te zijn gebracht.

2.4.1 Gebiedsbescherming

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op de beschermde gebieden. Gezien de ligging van het plangebied buiten de EHS zijn er geen negatieve effecten op de EHS te verwachten. Het plangebied ligt vlakbij een aantal gebieden dat is aangewezen in het kader van de Natuurbescherming 1998. Het dichtstbijzijnde gebied betreft "Springendal & Dal van de Mosbeek". Dit beschermde gebied ligt op ongeveer 1.100 meter afstand. Gezien de ligging vlakbij het beschermde gebied zijn negatieve effecten op voorhand niet meteen uit te sluiten. Om die reden is een voortoets uitgevoerd. Deze is te vinden in Hoofdstuk 5. De ligging van het plangebied ten opzichte van het Natura 2000-gebied is weergegeven in afbeelding 2.

2.4.2 Soortenbescherming

De meeste van de mogelijk in het plangebied voorkomende soorten zijn beschermd en vallen onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet. Hiervoor geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een algehele vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties. Dit betekent dat voor deze soorten de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden zonder ontheffing.

Op basis van deze quick scan is het niet uit te sluiten dat er met de plannen strikt beschermde soorten worden verstoord of leefgebieden worden aangetast. Voor strikt beschermde soorten geldt, bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen, een ontheffingsplicht in het kader van de Flora- en faunawet. Er dienen één of meerdere veldbezoeken uitgevoerd te worden om respectievelijk de geschiktheid van het plangebied voor strikt beschermde soorten en de aanwezigheid van strikt beschermde soorten in het plangebied in beeld te brengen.

2.4.3 Zorgplicht

Verder is een tweetal algemene voorwaarden vanuit de Flora- en faunawet altijd van toepassing:

1. in het broedseizoen van vogels (globaal half maart tot half juli) mogen de vegetatie, bosjes en opstallen in het plangebied niet worden verwijderd. Werkzaamheden tijdens deze periode zouden leiden tot directe verstoring van broedvogels en het broedsucces. Alle vogels zijn beschermd. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren;
2. op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstoring tot een minimum te beperken. Dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - voortijdig maaien van het plangebied zodat dieren wegtrekken;

- het beperken van verlichting tijdens de avonduren in zomer, voorjaar en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren;
- het slopen en rooien starten buiten het voortplantingsseizoen en het winter(slaap)seizoen. Zodat het plangebied ongeschikt is voor dieren.

2.4.4 Aanbevelingen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Flora- en faunawet is ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied, zoals:

- voor vleermuizen zouden open stootvoegen aangebracht kunnen worden in muren, of vleermuiskasten kunnen worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op >2,5 meter hoogte in nieuw te bouwen woning;
- als er een zolder of vliering wordt aangelegd, zou deze niet helemaal geïsoleerd kunnen worden. Hierdoor wordt de zolder mogelijk een geschikt verblijf voor vleermuizen;
- het plaatsen van een uilenkast, de omgeving is erg geschikt voor uilen. Dit kan in overleg met de lokale Vogel- en of uilenwerkgroep.

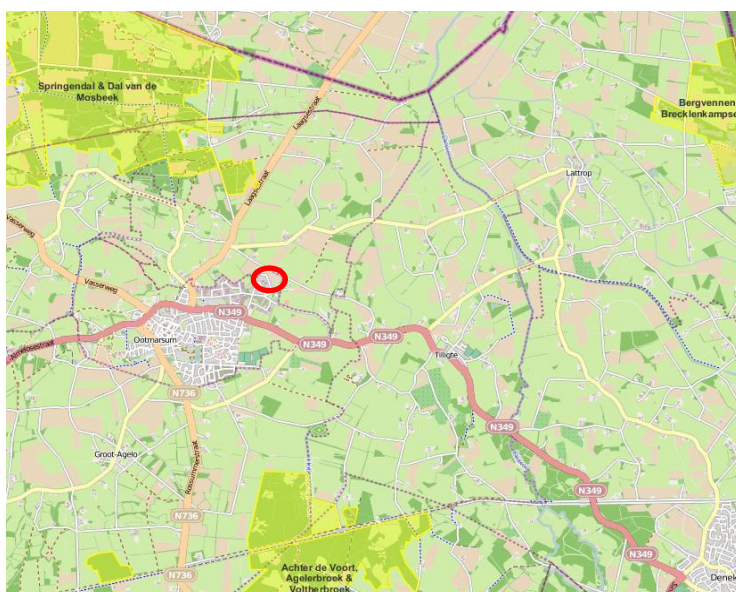
3 Voortoets/ Oriënterende habitattoets

3.1 Onderzoeksmethode

Via de websites van het Natuurloket, het Ministerie van EL&I en de Provincie Overijssel kan worden nagegaan of een planlocatie in of nabij een beschermd gebied in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 ligt. Er wordt onderzocht of beschermde habitattypen, soorten en broedvogels in of direct nabij het plangebied kunnen voorkomen. Verder wordt nagegaan voor welke soorten en/of habitats deze gebieden zijn aangewezen en voor welke invloeden deze aangewezen soorten en habitats gevoelig zijn. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de effectenindicator van het ministerie van EL&I. Dit hoofdstuk resulteert in een de conclusie of een vervolgonderzoek noodzakelijk is en of een vergunningaanvraag in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 aan de orde is.

3.2 Natura 2000-gebieden

Uit bovenstaande bronnen blijkt dat het plangebied nabij 3 Natura 2000-gebieden ligt, te weten “Springendal & Dal van de Mosbeek”, “Bergvennen & Brecklenkampse Veld” en “Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek”. Het plangebied ligt niet binnen de grenzen van deze gebieden maar op respectievelijk ongeveer 1.5, 5.5 en 2.5 kilometer afstand. In onderstaande figuur is de ligging van het plangebied ten opzichte van de Natura 2000 gebieden weergegeven. Bij ingrepen in of nabij een Natura 2000-gebied is een toets in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 noodzakelijk. In dergelijke situaties moet getoetst worden of de beoogde ingrepen, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstrend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Tevens moet getoetst worden op de mogelijke functie van het plangebied voor Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten.

Afbeelding 3: Globale ligging plangebied (rood) nabij de Natura 2000-gebieden “Springendal & Dal van de Mosbeek”, “Bergvennen & Brecklenkampse Veld” en “Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek”. Natura 2000-gebied “Lingedijk en Diefdijk-Zuid”

3.2.1 Springendal & Dal van de Mosbeek

Het Natura 2000-gebied “Springendal en Dal van de Mosbeek” ligt op de stuwwal van Ootmarsum. Het gebied dankt zijn grote verscheidenheid voor een groot deel aan het aanwezige reliëf met opgestuwde heuvelruggen, waarin een aantal erosiedalen is uitgeschuurd. In de dalen is het oude kleinschalige cultuurlandschap met een afwisseling van bos, heide en beekjes herkenbaar. Keileem afzettingen en glauconiethoudende kleien in de ondergrond maken het gebied zeer gevarieerd en rijk aan bronnen. In het Springendal, het dal van de Mosbeek en Hazelbekke vinden we natte schraalgraslanden (waaronder kalkmoeras en trilveenvegetaties), bronnetjesbos, jeneverbesstruweel, droge en vochtige heiden en heischrale graslanden. De graslanden en heiden worden afgewisseld met bos, struweel en houtwallen.

Voor het gebied zijn de volgende algemene doelen gesteld:

- behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie;
- behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;
- behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten;
- behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd;
- behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Hieronder wordt voor het Natura 2000-gebied aangegeven voor welke habitattypen en -soorten het gebied is aangewezen. Vervolgens worden per habitatype en -soort de instandhoudingsdoelstellingen besproken.

Tabel 1: Aangewezen habitattypen en soorten en doelstellingen

Habitattypen	Instandhoudingsdoelstelling
H4010 Vochtige heiden	Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige heiden, <i>hogere zandgronden</i> (subtype A).
H4030 Droge heide	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
H5130 Jeneverbesstruwelen	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
H6230 Heischrale graslanden	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
H6410 Blauwgraslanden	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
H7140 Overgangs- en trilveen	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit van overgangs- en trilvenen, <i>trilvenen</i> (subtype A).
H7230 Kalkmoerassen	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
H9120 Beuken- eikenbossen met hulst.	Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.

H9190 Oude eikenbossen	Behoud oppervlakte en kwaliteit.
H91E0 Vochtige alluviale bossen	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige alluviale bossen, <i>beekbegeleidende bossen</i> (subtype C).
Soorten	Doel
H1083 Vliegend Hert	Uitbreiding verspreiding, omvang en behoud kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
H1096 Beekprik	Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
H1149 Kleine modderkruiper	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
H1166 Kamsalamander	Uitbreiding omvang en kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
H 1831 Drijvende waterweegbree	Behoud omvang en kwaliteit biotoop voor behoud populatie.

3.2.2 **Bergvennen & Brecklenkampse Veld**

Het Natura 2000-gebied “Bergvennen & Brecklenkampse Veld” bestaat uit drie delen en omvat vennen, vochtige heiden en heischrale graslanden met jeneverbesstruwelen. De Bergvennen is een heidegebied op dekzandruggen met daarin een aantal grote zwakgebufferde vennen. De hydrologie van deze vennen wordt op kunstmatige wijze op orde gehouden: in de winter wordt grondwater opgepompt om de benodigde buffering te kunnen leveren. Langs de vennen liggen smalle gordels met overgangen van natte naar droge heide. Langs één van de vennen groeit gagelstruweel. Het Brecklenkampse Veld ligt direct ten noorden van de Bergvennen en betreft een geaccidentieerd landschap met dekzandruggen waarin rijke gradiënten van heide naar schraallanden en laagten met oeverkruidbegroeiingen optreden. Ook komen hier vochtige eiken-berkenbossen voor. Hier zijn recentelijk succesvolle herstelmaatregelen uitgevoerd. Op de flanken van de ruggen ligt heischraalgrasland en blauwgrasland. Deze zone wordt gevoed door basenrijke kwel en wordt niet of kortstondig geïnundeerd. De Vetpot is een terrein waar vroeger soortgelijke gradiënten voorkwamen die echter zijn aangetast door verdroging. Naast de overgebleven natte heide zijn rietlanden, gagel- en wilgenstruwelen en vochtig en droog eiken-berkenbos aanwezig. Het ven is verzuurd.

Voor het gebied zijn de volgende algemene doelen gesteld:

- behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie;
- behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;
- behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten;
- behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd;

- behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Hieronder wordt voor het Natura 2000-gebied aangegeven voor welke habitattypen en -soorten het gebied is aangewezen. Vervolgens worden per habitatype en -soort de instandhoudingsdoelstellingen besproken.

Tabel 2: Aangewezen habitattypen en soorten en doelstellingen

Habitattypen	Instandhoudingsdoelstelling
H2310 Stuiwzandheiden met struikhei	Behoud oppervlakte en kwaliteit.
H3110 Zeer zwak gebufferde vennen	Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit.
H3130 Zwak gebufferde vennen	Behoud oppervlakte en kwaliteit.
H4010 Vochtige heide	Behoud oppervlakte en kwaliteit vochtige heiden, hogere zandgronden (subtype A).
H4030 Droge heide	Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit.
H5130 Jeneverbesstruwelen	Behoud oppervlakte en kwaliteit.
H6230 Heischrale graslanden	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
H6410 Blauwgraslanden	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

3.2.3 **Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek**

Het Natura 2000-gebied “Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek” bestaat uit drie drie loofbosgebieden in Twente. Door de plaatselijke aanwezigheid van kalkrijke leem in de ondergrond en door het waterregime zijn dit vanouds zeer soortenrijke gebieden. Achter de Voort bestaat uit twee deelgebieden. Het Loomanskamp is een eiken-haagbeukenbos en vogelkers-essenbos, Asbroek is een natter bos met tussenliggende graslandjes en enkele poelen. Agelerbroek is een elzenbroekbos met daarin enkele graslandjes, moerassen en een voormalige eendenkooi. Voltherbroek bevat een uitgestrekt moerasbos (elzenbroekbos) en vochtige graslanden.

Voor het gebied zijn de volgende algemene doelen gesteld:

- behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie;
- behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;
- behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten;

- behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd;
- behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Hieronder wordt voor het Natura 2000-gebied aangegeven voor welke habitattypen en -soorten het gebied is aangewezen. Vervolgens worden per habitatype en -soort de instandhoudingsdoelstellingen besproken.

Tabel 4: Aangewezen habitattypen en soorten en doelstellingen

Habitattypen	Instandhoudingsdoelstelling
H6410 Blauwgraslanden	Behoud oppervlakte en kwaliteit.
H9160 Eiken-haagbeukenbossen	Behoud oppervlakte en kwaliteit eiken-haagbeukenbossen, <i>hogere zandgronden</i> (subtype A).
H91E0 Vochtige alluviale bossen	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige alluviale bossen, <i>beekbegeleidende bossen</i> (subtype C).
Soorten	Doel
H1016 Zeggekorfslak	Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
H1166 Kamsalamander	Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

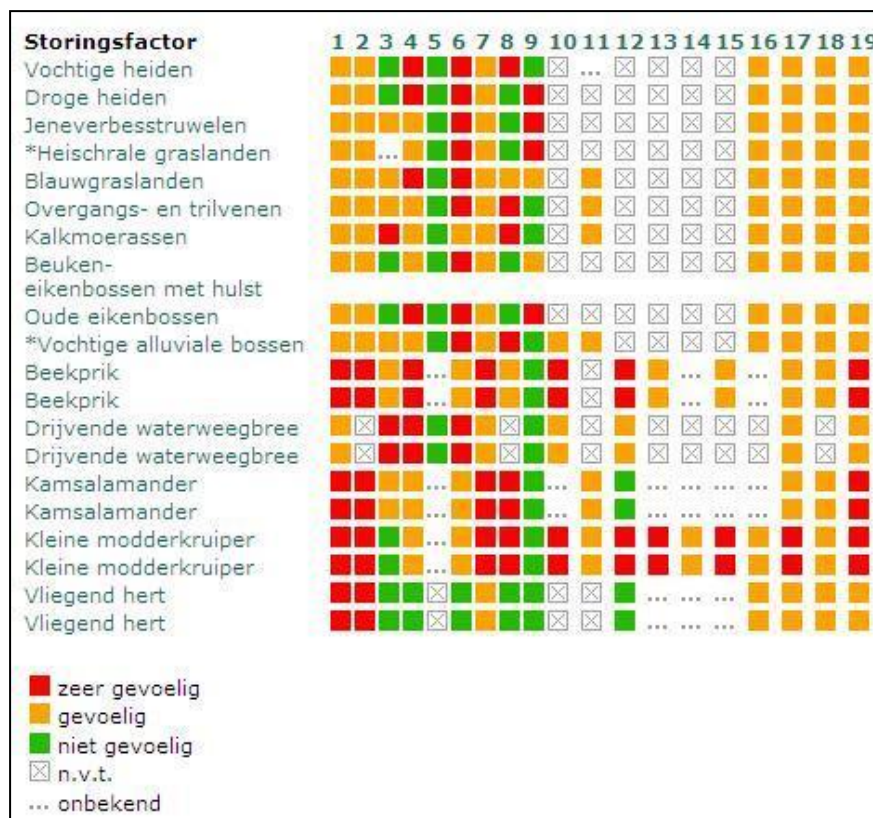
3.2.4 Instandhoudingsdoelen

De 'staat van instandhouding' voor een soort wordt als 'gunstig' beschouwd indien:

- uit populatiedynamische gegevens blijkt dat de betrokken soort nog steeds een levensvatbare component is van de natuurlijke habitat waarin hij voorkomt, en dat vermoedelijk op lange termijn zal blijven;
- het natuurlijke verspreidingsgebied van die soort niet kleiner wordt of binnen afzienbare tijd lijkt te zullen worden;
- een voldoende grote habitat bestaat en waarschijnlijk zal blijven bestaan om de populaties van die soort op lange termijn in stand te houden

3.3 Effectenbeoordeling

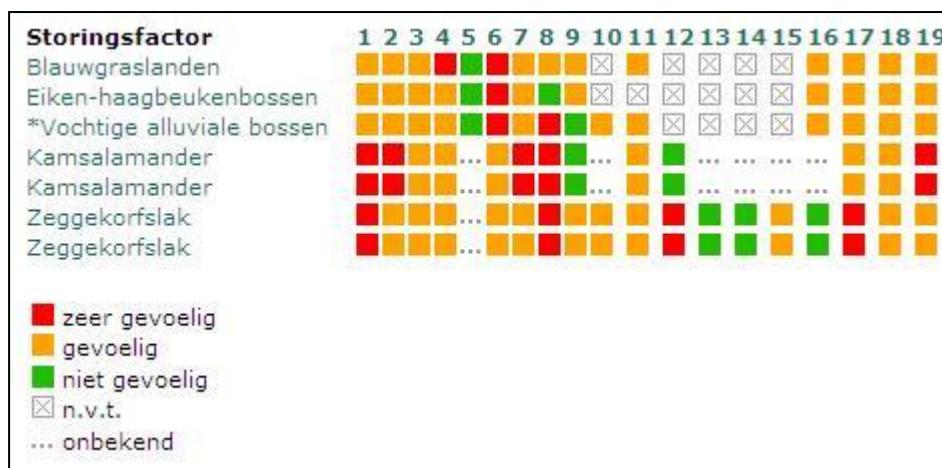
Op basis van de verstoringindicatoren van het ministerie van EL&I en de toekomstige werkzaamheden en situatie wordt bepaald of sprake is van negatieve effecten op aangewezen habitattypen, soorten en broedvogels. In afbeelding 8 zijn de verstoringindicatoren (nummers) en de gevoeligheid van de habitattypen, soorten en broedvogels (kleur) weergegeven.

Abbeelding 4: Gevoeligheid van het Natura 2000-gebied Springendal & Dal van de Mosbeek voor de 19 factoren zoals die door het Ministerie van EL&I worden onderscheiden.

Abbeelding 5: Gevoeligheid van het Natura 2000-gebied Bergvennen & Brecklenkampse Veld voor de 19 factoren zoals die door het Ministerie van EL&I worden onderscheiden.

Afbeelding 6: Gevoeligheid van het Natura 2000-gebied Achter de Voort, Ageler Broek & Voltherbroek voor de 19 factoren zoals die door het Ministerie van EL&I worden onderscheiden.

Veel van de factoren die worden genoemd, treden in het geheel niet op bij de beoogde ontwikkelingen in het plangebied. In bovenstaande afbeelding wordt aangegeven voor welke factoren het Natura 2000-gebied gevoelig is en welke effecten optreden bij de ontwikkelingen.

1 Oppervlakteverlies

Kenmerk: Afname beschikbaar oppervlak leefgebied soorten en/of habitattypen.

Het plangebied ligt niet binnen de grenzen van een Natura 2000-gebied waardoor geen sprake is van oppervlakteverlies.

2 Versnippering

Kenmerk: Van versnippering is sprake bij het uiteenvallen van het leefgebied van soorten.

Het plangebied vervult geen verbindende functie voor habitatsoorten of vogels, waardoor met de plannen geen sprake is van versnippering van het leefgebied van aangevoerde soorten.

3 - 4 Verzuring/ Vermesting

Kenmerk: Verzuring van bodem of water is een gevolg van de uitstoot (emissie) van vervuilde gassen door bijvoorbeeld fabrieken en (vracht)auto's. De uitstoot bevat onder andere zwaveldioxide (SO₂), stikstofdioxide (NO_x), ammoniak (NH₃) en vluchtige organische stoffen (VOS). Deze verzurende stoffen komen via lucht of water in de grond terecht en leiden aldus tot het zuurder worden van het biotische milieu. De belangrijkste bronnen van verzurende stoffen zijn de landbouw, het verkeer en de industrie. Vermesting is de 'verrijking' van ecosystemen met name stikstof en fosfaat. Het kan gaan om aanvoer door de lucht (droge en natte neerslag van ammoniak en stikstofdioxide) of nitraat- en fosfaataanvoer door het oppervlaktewater.

In de huidige situatie wordt de kritische depositie waarden¹ (KDW) van de voor verzuring- en vermistingsgevoelige habitattypen reeds overschreden. De huidige achter-

¹ Kritische depositie waarde (KDW) is de grens waarboven het risico niet kan worden uitgesloten dat de kwaliteit van het habitattypen significant wordt aangetast als gevolg van de verzu-

gronddepositie is voor Springendal, Bergvennen en Achter de Voort respectievelijk 2000, 1800 en 1800 mol N/ha/jaar², terwijl respectievelijk voor de meest kwetsbare habitattypen (heischrale graslanden, zeer zwak en zwak gebufferde vennen en blauwgraslanden) een KDW geldt van 830, 410 en 1100 mol N/ha/jaar³. Dit betreft een overschrijding van reeds 1170, 1390 en 700 mol N/ha/jaar.

Verzuring / vermesting is in dit plan afkomstig van verkeer en bedrijvigheid. Als eerste worden de effecten van het verkeer besproken. Het bedrijventerrein wordt waarschijnlijk ontsloten op de N349 en de Laagsestraat. Via deze weg wordt het verkeer verspreid over de rest van de omgeving. Aangenomen mag worden dat de rest van het verkeer zich verspreidt over hoofdwegen (provinciale- en snelwegen). Hoewel de Laagsestraat grenst aan het Natura 2000-gebied Spingendal & Dal van de Mosbeek, ligt deze op meer dan 4 kilometer van het kwetsbare habitatype. De dichtstbijzijnde snelweg ligt op meer dan 8 kilometer afstand van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied. Op deze afstand heeft stikstofdepositie van verkeer geen effect meer (Schaffers, 2010). Schaffers (2010) geeft aan dat er in grote lijnen een effectafstand is tot 500 meter van de weg.

Op basis van voorstaande leidt een mogelijke toename in verkeer op wegen op meer dan 4 kilometer afstand niet tot een significant negatief effect op het Natura 2000-gebied wat betreft verzuring / vermesting.

Op het bedrijventerrein worden bedrijven gerealiseerd tot en met categorie IV. Binnen deze categorieën zijn ook bedrijven toegestaan die stikstof uitstoten (zoals agrarische bedrijven en bedrijven met verbrandingsovens). Deze stikstofuitstoot leidt mogelijk tot stikstofdepositie op nabij gelegen Natura 2000-gebieden en hebben een vermestend en verzurend effect op natuurwaarden. De kwetsbare habitattypen liggen allemaal binnen 8.500 meter afstand van het bedrijventerrein en daarmee binnen de invloedssfeer van stikstof (10.000 meter).

Met de huidige overschrijding van de KDW leidt elke toename in stikstofdepositie tot een significant negatief effect. Uit een berekening moet blijken of de realisatie van bedrijvigheid leidt tot een toename in stikstofdepositie en of deze toename significant van aard is.

5-12 Verzoeting/ Verzilting/ Verontreiniging/ Verdroging/ Vernatting/ Verandering stroomsnelheid/ Verandering overstromingsfrequentie/ Verandering dynamiek substraat

Deze verstoringindicatoren zijn voor dit plan niet van toepassing om onderstaande redenen.

Verzoeting en *verzilting* zijn niet van toepassing omdat het een binnenlandse locatie betreft, waarbij geen zout water aanwezig is. *Verontreiniging* is niet van toepassing. In het plangebied worden namelijk geen sterk verontreinigende activiteiten toegestaan en er wordt geen afvalwater geloosd in watervoerende elementen die in verbinding

rende en/of vermestende invloed van de atmosferische stikstofdepositie (Dobben & Hinsberg, 2008)

² <http://geodata.rivm.nl/gcn/>

³ Dobben & Hinsberg, 2008

staan met de Natura 2000-gebieden. Ook is geen sprake van verontreiniging van de bodem. Van *vernatting*, *verdroging* en *verandering stroomsnelheid* van de omgeving is ook geen sprake, aangezien grond- en oppervlaktewaterstromingen niet significant aangetast worden. De mogelijke (gedeeltelijke) demping en verbreding van sloten in het plangebied zal hooguit leiden tot enige vernatting op zeer lokale schaal. Bij voorbaat is uit te sluiten dat de invloed hiervan reikt tot de Natura 2000-gebieden. Het plangebied is niet buitendijks gelegen of bij de kust. Met de plannen is dan ook geen sprake van *verandering overstromingsfrequentie*. Verder zijn aangewezen habitattypen niet aanwezig in het plangebied. Om deze reden heeft het plan geen effect op soorten die gevoelig zijn voor *verandering dynamiek substraat*.

13 Verstoring door geluid

Kenmerk: Verstoring door onnatuurlijke geluidsbronnen; permanent zoals geluid wegverkeer danwel tijdelijk zoals geluidsbelasting bij evenementen. Geluid is een hoorbare trilling, gekenmerkt door geluidsdruk en frequentie.

De voor geluid gevoelige Kleine modderkruiper en Beekprik komen niet in de onmiddellijke omgeving van het plangebied voor. Deze soorten zijn te vinden in de Mosbeek die ontspringt op de westflank van de stuwwal van Ootmarsum. In combinatie met de reeds aanwezige versturende elementen als wegen en afwezigheid van habitatsoorten nabij het plangebied (minimaal 4.000 meter) leidt de ontwikkeling van een industrieterrein niet tot een negatief effect op het Natura 2000-gebied voor wat betreft geluid.

14 Verstoring door licht

Kenmerk: Verstoring door kunstmatige lichtbronnen, zoals licht uit woonwijken en industrieterreinen, glastuinbouw etc.

De ontwikkelingen in het plangebied leiden niet tot negatieve effecten door verstoring door licht in de Natura 2000-gebieden. Van de aangewezen soorten is alleen de Kleine modderkruiper gevoelig voor verlichting. Deze soort is afwezig in en rondom het plangebied. Verlichting is in de huidige situatie al aanwezig tussen het plangebied en de Natura 2000-gebieden. Deze verlichting is aanwezig in de vorm van woningen, gebouwen en lantaarnpalen langs wegen. Verder beperkt tussenliggende bebouwing en bomen de eventuele lichtuitstraling van het plangebied. De plaatsing van verlichting in het plangebied heeft op basis van voorstaande geen negatief effect op instandhoudingsdoelstelling van de Natura 2000-gebieden.

15 Verstoring door trillingen

Kenmerk: Er is sprake van trillingen in bodem en water als dergelijke trillingen door menselijke activiteiten veroorzaakt worden, zoals bij boren, heien, draaien van rotorbladen etc.

Trillingen van de werkzaamheden en vervoersbewegingen kunnen niet voorkomen worden. Trillingen door bijvoorbeeld heien zijn tot een maximale afstand van 250 meter merkbaar (www.infomil.nl). Van de aangewezen soorten zijn de habitatsoorten Zeggekorfslak, Beekprik en Kleine modderkruiper trillingsgevoelig. De afstand van het plangebied tot de leefgebieden van deze soorten is groter dan 250 meter. De afstand van de leefgebieden van de Kleine modderkruiper en Beekprik tot de dichtstbijzijnde

provinciale wegen is ook groter dan 250 meter. Hierdoor zijn negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden door trillingen uit te sluiten.

16- 17 Optische verstoring/ Verstoring door mechanische effecten

Met de toekomstige plannen is geen sprake van optische verstoring op het Natura 2000-gebied. Het plangebied is niet gelegen binnen het Natura 2000-gebied. De afstand van het plangebied tot aan het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied bedraagt ruim 1.500 meter. Gezien de afstand veroorzaakt de voorgenomen ontwikkeling in het plangebied geen directe optische verstoring op habitattypen en -soorten.

Naast optische verstoring zijn ook mechanische effecten niet te verwachten, omdat het plangebied op grote afstand van de Natura 2000-gebieden ligt. Deze afstand betreft minimaal 1.500 meter. Vanuit de plannen vindt geen betreding, golfslag en dergelijke in de Natura 2000-gebieden plaats.

18-19 Verandering in populatiedynamiek/ Bewuste verandering soortensamenstelling

Met de plannen worden geen aangewezen soorten bewust gedood of geherintroduceerd (*verandering in populatiedynamiek en bewuste verandering soortensamenstelling*). Deze storingsindicatoren zijn niet van toepassing op dit plan.

4 Conclusie

4.1 Effecten

Op het bedrijventerrein worden bedrijven gerealiseerd tot en met categorie IV. Binnen deze categorieën zijn ook bedrijven toegestaan die stikstof uitstoten (zoals agrarische bedrijven). Deze stikstofuitstoot leidt mogelijk tot stikstofdepositie op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Deze stikstofdepositie heeft een vermistend en verzurend effect op natuurwaarden en zijn waarneembaar tot een afstand van 10.000 meter van de bron.

De Natura 2000-gebieden Springendal & Dal van de Mosbeek, Bergvennen & Brecklenkampse Veld en Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek bevinden zich allen volledig binnen een straal van 8.500 meter van het plangebied. Daarmee bevinden de kwetsbare habitattypen zich binnen de invloedssfeer van het plangebied. Met de huidige overschrijding van de KDW leidt elke toename in stikstofdepositie tot een mogelijk significant effect.

Uit een vervolgonderzoek van deze voortoets moet blijken of de realisatie van bedrijvigheid leidt tot een toename in stikstofdepositie en of deze significant van aard is. Overige negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden worden met de plannen niet verwacht.

4.2 Vervolgstappen

Aanvullende gegevens omtrent stikstofdepositie zijn noodzakelijk om tot een beoordeling te komen of er sprake is van een (significante) aantasting van instandhoudingsdoelstellingen. Uit een vervolgonderzoek moet blijken of de realisatie van bedrijvigheid en een toename in verkeer leidt tot een toename in stikstofdepositie en of deze toename significant van aard is. Indien het plan een significant negatief effect heeft is het uitvoeren van een Passende Beoordeling inclusief plan M.E.R. noodzakelijk.

Bijlage 1: Literatuurlijst

Broekhuizen, S., Hoekstra, B., van Laar, V., Smeenk, C., Thissen, J.B.M. 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Dobben & Hinsberg, 2008. Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000 gebieden, Wageningen Alterra, Alterrapport 1654.

Limpens, H., Mostert, K., Bongers, W. 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Schaffers. 2010. Effectenafstand van stikstof uit verkeersemissies op de vegetatie - een inventarisatie van de literatuur.

Websites:

www.ravon.nl

www.vleermuis.net

www.natuurloket.nl

www.vogelbescherming.nl

www.minlnv.nl

www.infomill.nl